

Henryk Bogacki

"Einheit der Kirche : Grundlegung im Neuen Testament", Ferdinand Hahn, Karl Kertelge, Rudolf Schnackenburg, Freiburg-Basel-Wien 1979 : [recenzja]

Collectanea Theologica 50/4, 206-207

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

moniego jako „prawdopodobnie największa postać w historii Kościoła ubiegłego wieku”. Co więcej, trudno nie przyznać racji wywodom Nigga, gdy głosi on, że na Don Bosco należy patrzeć nie tylko jako na świętego ponadczasowego, lecz i jako na tego, który odpowiada szczególnie naszym czasom. Potrafił on bowiem nie tylko dostrzec potrzeby chwili, odczytując znaki swego czasu, lecz i co ważniejsze, odpowiednio zaradzić dotkliwym bólaczkiem i odpowiedzieć na aktualne wymagania.

Nieodparcie też z kartek tej książki narzuca się „obrok duchowy”. Wynika on z pytań o zasadniczym charakterze, jakie Nigg stawia przed czytelnikiem: co dla nas znaczy postać Don Bosco, jego działalność, czego możemy od niego się nauczyć? Na pewno należytej postawy wobec problemów współczesnego nam życia, zwłaszcza w kwestiach wychowania młodzieży i konieczności szukania właściwych rozwiązań w oparciu o odwieczne prawdy chrześcijańskie. Wydaje się, że dziełko to napisane żywo, z pasją, daje interesujący zarys koncepcji tej wielkiej postaci świętego, zasługuje więc na to, by je w tłumaczeniu przybliżyć polskiemu czytelnikowi.

ks. Jan Pryszynt, Warszawa

Ferdinand HAHN, Karl KERTELGE, Rudolf SCHNACKENBURG, *Einheit der Kirche. Grundlegung im Neuen Testament*, Freiburg-Basel-Wien 1979, Verlag Herder, s. 132 (*Quaestiones disputatae*, t. 84).

Na zaproszenie komisji powołanej przez Konferencję Episkopatu RFN oraz ewangelicko-luterański Kościół RFN (VELKD), zajmującej się tematem *Kirchengemeinschaft in Wort und Sakrament*, dwaj bibliści — Ferdinand Hahn (ewangelik) i Rudolf Schnackenburg (katolik) — podjęli zagadnienie jedności Kościoła. Książka zawiera także artykuł, jaki Karl Kertelge (katolik) opublikował na temat wzajemnych relacji między wspólnotą eucharystyczną a eklezjalną, występujących na kartach Nowego Testamentu oraz w pierwotnym Kościele.

Autorzy zgodnie stwierdzają, że w Nowym Testamencie nie ma ani jednolitej terminologii, ani jednej „teologii” wspólnoty. Ponieważ zaś słowo „wspólnota” (*Gemeinschaft*) nie oddaje w sposób pełny treści zawartej w nowotestamentowym terminie *koinonia*, autorzy najchętniej posługują się tym ostatnim wyrazem w swoich rozważaniach.

F. Hahn rozpoczyna wywody od analizowania wspólnoty uczniów, powołanej przez Chrystusa, która po Zmartwychwstaniu jest — w nowej formie — kontynuowana w Kościele pierwotnym i „formowana” w poszczególnych gminach (*Einheit der Kirche und Kirchengemeinschaft in neutestamentlicher Sicht*, s. 9—51). W rozmaitych pismach Nowego Testamentu stara się odkryć koncepcję jedności Kościoła, stwierdzając występujące różnice, a także istnienie na tym odcinku napięć w pierwotnym Kościele.

R. Schnackenburg dowodzi, że *koinonia* stanowi udział w Bożej miłości i życiu, udzielony przez Boga za pośrednictwem Jezusa Chrystusa i Jego Ducha (*Die Einheit der Kirche unter dem Koinonia-Gedanken*, s. 52—93). Jest to udział dany i zadany nam przez Boga, nie zaś pochodzący wyłącznie od ludzi. Ta *koinonia* posiada zawsze aspekt eklezjalny: nie ogranicza się do „duchowej” więzi ze wszystkimi wierzącymi w Chrystusa, ale wyraża się w Kościele posiadającym także wymiary zewnętrzne i ziemskie. Fundamentem tej *koinonia* stanowi chrzest, przez który zarówno Bóg powołuje nas do wspólnoty ze swoim Synem i udziela swego Ducha, jak też my sami stajemy się członkami ziemskiej *ekkleśia*, zobowiązanymi do udziału w jej życiu i działaniu, do pełnej *koinonia* między sobą. Istotnym wyrazem i stałym źródłem siły w chrześcijańskiej *koinonia* jest Eucharystia. W niej zawsze na nowo doświad-

dczamy tej *koinonia* jako połączenia z Jezusem Chrystusem przez uczestniczenie w Jego Ciele i Krwi, a zarazem jako związania chrześcijan między sobą. Eucharystia jest stałą aktualizacją i wzmocnieniem owej *koinonia* z Chrystusem i między wierzącymi. Zmierza to do pogłębienia związków „organizacyjnych”. Według Nowego Testamentu *koinonia* jest niepodzielna, nie można rozszczepiać jej na poszczególne elementy, jakie w niej się mieszczą (np. jedność wiary, braterska wspólnota, solidarność w działaniu, jedność struktury itd.).

K. Kertelge zajmuje się szczegółowym zagadnieniem związków między wspólnotą eucharystyczną a eklezjalną (*Abendmahlsgemeinschaft und Kirchengemeinschaft im Neuen Testament und in der Alten Kirche*, s. 94—132). Dla pierwotnego Kościoła wspólnota eucharystyczna była wyrazem wspólnoty w ramach jednego Kościoła. W miarę wzrastania znaczenia wyznania wiary, poprawność tego wyznania staje się kryterium dla wspólnoty eucharystycznej. Dopuszczanie ochrzczonego do Eucharystii zostaje uzależnione od jego wyznania wiary.

Książka pomaga zrozumieć świadectwa Nowego Testamentu na temat jedności i wspólnoty, a przez to przyczynia się do pogłębienia dyskusji eklezjalnych.

ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa